

Narkotika- och dopningsfrågor

Sammanfattning

I betänkandet behandlas 31 motionsyrkanden på narkotika- och dopningsområdet från den allmänna motionstiden 2011 respektive 2012. Utskottet föreslår att 23 av dessa behandlas förenklat eftersom de tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden, se bilaga 2.

Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden främst mot bakgrund av pågående arbete på området.

I betänkandet finns 4 reservationer och 3 särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Narkotikapolitik	5
Bakgrund	6
Aktuellt	10
Utskottets ställningstagande	12
Narkotika- och dopningsfrågor – förenklad behandling	12
Reservationer	14
1. Narkotikapolitik, punkt 1 (S, MP, V)	14
2. Droginformation till ungdomar, punkt 2 (S, V)	14
3. Droginformation till ungdomar, punkt 2 (MP)	15
4. Internationellt arbete för en restriktiv narkotikapolitik, punkt 3 (S, MP)	16
Särskilda yttranden	17
1. Narkotika- och dopningsfrågor – förenklad behandling, punkt 4 (S)	17
2. Narkotika- och dopningsfrågor – förenklad behandling, punkt 4 (MP)	17
3. Narkotika- och dopningsfrågor – förenklad behandling, punkt 4 (SD)	17
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	18
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011	18
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2012	19
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 4	22

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Narkotikapolitik

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:So208 av Hillevi Larsson (S) yrkande 1 och

2012/13:So254 av Hans Hoff (S).

Reservation 1 (S, MP, V)

2. Droginformation till ungdomar

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:So256 av Christer Winbäck (FP),

2011/12:So562 av Monica Green m.fl. (S),

2011/12:So613 av Edward Riedl (M),

2012/13:Ju249 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 27 och

2012/13:So383 av Monica Green m.fl. (S).

Reservation 2 (S, V)

Reservation 3 (MP)

3. Internationellt arbete för en restriktiv narkotikapolitik

Riksdagen avslår motion

2012/13:Ju373 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 66.

Reservation 4 (S, MP)

4. Narkotika- och dopningsfrågor – förenklad behandling

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 26 mars 2013

På socialutskottets vägnar

Anders W Jonsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anders W Jonsson (C), Lena Hallengren (S), Saila Quicklund (M), Margareta B Kjellin (M), Christer Engelhardt (S), Ann Arleklo (S), Isabella Jernbeck (M), Lennart Axelsson (S), Maria Lundqvist-Brömster (FP), Gunnar Sandberg (S), Rickard Nordin (C), Per Ramhorn (SD), Eva Olofsson (V), Meeri Wasberg (S), Metin Ataseven (M), Magnus Ehrencrona (MP) och Magnus Sjö Dahl (KD).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlas 31 motionsyrkanden på narkotika- och dopningsområdet från den allmänna motionstiden 2011 respektive 2012. Utskottet föreslår att 23 av dessa behandlas förenklat eftersom de tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden, se bilaga 2. En förteckning över behandlade förslag finns i bilaga 1.

Den 5 december 2012 höll justitieutskottet och socialutskottet ett öppet seminarium med temat Narkotika i Sverige – en lägesbeskrivning.

Utskottets överväganden

Narkotikapolitik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om en samlad politik för att bekämpa den ökande liberaliseringen och användningen av narkotika och om att införa en nollvision mot narkotikarelaterad dödlighet. Riksdagen avslår vidare motioner om droginformation till ungdomar, drogförebyggande arbete och drogfria miljöer samt om internationellt arbete för en restriktiv narkotikapolitik.

Jämför reservationerna 1 (S, MP, V), 2 (S, V), 3 (MP) och 4 (S, MP).

Motionerna

Narkotikapolitik

I motion 2012/13:So254 av Hans Hoff (S) begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma till riksdagen med en samlad politik för att bekämpa den ökande liberaliseringen och användningen av narkotika. Motionären framhåller att narkotika ”flödar” in i Sverige. Tullverket arbetar intensivt med att hindra införsel av narkotika och gjorde 2011 närmare 6 000 narkotikabeslag, vilket är en kraftig ökning från året dessförinnan.

I motion 2012/13:So208 av Hillevi Larsson (S) begärs i yrkande 1 ett tillkännagivande om att införa en nollvision mot narkotikarelaterad dödlighet.

Droginformation till ungdomar

I motion 2012/13:So383 av Monica Green m.fl. (S) begärs ett tillkännagivande om drogförebyggande arbete. Motionärerna anför att övergripande informationsinsatser behövs för att upplysa barn och ungdomar om vad som kan hända om drogerna breder ut sig och vilka följder det får psykiskt, fysiskt och socialt.

I motion 2011/12:So562 av Monica Green m.fl. (S) begärs ett tillkännagivande om drogförebyggande arbete och drogfria miljöer. Motionärerna anför att kommunerna måste satsa på det allmänpreventiva arbetet för barn och ungdomar när det gäller droger. Socialtjänstlagen bör ses över och bli mer tydlig när det gäller behovet av förebyggande insatser.

I motion 2012/13:Ju249 av Maria Ferm m.fl. (MP) begärs i yrkande 27 ett tillkännagivande om insatser för att barns och ungas vardagsmiljöer ska vara drogfria.

I motion 2011/12:So613 av Edward Riedl (M) begärs ett tillkännagivande om behovet av en statlig informationskampanj om droger. Motionären framhåller att det är särskilt viktigt att föra en restriktiv drogpolitik gentemot ungdomsgenerationen.

I motion 2011/12:So256 av Christer Winbäck (FP) begärs ett tillkännagivande om drogupplysning, som främst ska riktas till ungdomar.

Internationellt arbete för en restriktiv narkotikapolitik m.m.

I motion 2012/13:Ju373 av Morgan Johansson m.fl. (S) begärs i yrkande 66 ett tillkännagivande om behovet av att samordna insatserna i EU och internationellt för att bekämpa narkotikabrottsligheten. Motionärerna anför att internationellt samarbete är avgörande för en framgångsrik narkotikapolitik. Insatserna inom EU behöver samordnas. Vidare behövs samarbete med länder utanför EU.

Bakgrund

ANDT-strategin

Riksdagen godkände i december 2012 de mål som regeringen föreslog för alkohol-, narkotika-, dopnings-, tobaks- och spelpolitiken (prop. 2012/13:1, bet. 2012/13:SoU1, rskr. 2012/13:115). Målen är

- ett samhälle fritt från narkotika och dopning med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och med ett minskat tobaksbruk
- att minska skadeverkningarna av överdrivet spelande.

Riksdagen beslutade i mars 2011 om en samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken ANDT-strategin, vilken anger mål, inriktning och prioriteringar för samhällets insatser under åren 2011–2015 (prop. 2010/11:47, bet. 2010/11:SoU8, rskr. 2010/11:203 och 204).

Den nationella målstrukturen för ANDT-politiken består av ett gemensamt övergripande mål för ANDT-politiken och sju långsiktiga mål som anger inriktningen för ANDT-arbetet i sin helhet. Dessa mål är ständigt aktuella och har ingen bortre tidsgräns. Till de långsiktiga målen knyts ett antal prioriterade mål som ska uppnås under strategiperioden.

De långsiktiga målen är följande:

1. Tillgång till narkotika, dopningsmedel, alkohol och tobak ska minska. Exempel på prioriterade mål är En effektiv brottsbekämpning av illegal handel (mål 1.2).
2. Barn ska skyddas mot skadliga effekter orsakade av alkohol, narkotika, dopning eller tobak.
3. Antalet barn och unga som börjar använda narkotika och dopningsmedel eller debuterar tidigt med alkohol eller tobak ska successivt minska. Exempel på prioriterade mål är Minska rekrytering till narko-

tika- och dopningsmissbruk (mål 3.1), En hälsofrämjande skola (mål 3.4) och Ett ökat deltagande av föräldrar, idéburna organisationer och näringsliv i det förebyggande arbetet (mål 3.5).

4. Antalet personer som utvecklar ett skadligt bruk, missbruk eller beroende av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska succesivt minska.
5. Personer med missbruk eller beroende ska ha ökad tillgänglighet till vård och stöd av god kvalitet.
6. Antalet döda och skadade på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller tobak ska minska.
7. En folkhälsobaserad och restriktiv syn på ANDT inom EU och internationellt.

Regeringens åtgärdsprogram för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2012 är det andra sedan strategin antogs. Enligt programmet avser regeringen att avsätta närmare 260 miljoner kronor per år under mandatperioden för arbetet. Avsikten är att det statliga stödet i så stor utsträckning som möjligt ska gå till långsiktiga satsningar som sker i bred samverkan för att nå de uppsatta målen i strategin.

Mål 1 – Tillgång till narkotika och dopningsmedel ska minska

I åtgärdsprogrammet anges att en av de viktigaste åtgärderna för att minska ANDT-relaterade skadeverkningar är att begränsa tillgången och tillgängligheten till ANDT. Pågående åtgärder inom det prioriterade målet En effektiv brottsbekämpning av illegal handel (1.2) är följande:

- Myndigheterna samarbetar i kampen mot den grova organiserade brottsligheten.
- Tullverkets brottsbekämpande del bekämpar den organiserade och storskaliga brottsligheten avseende smuggling, särskilt av narkotika.

Satsningen mot all illegal handel med ANDT och de brottsbekämpande myndigheternas arbete med att begränsa den grova organiserade och storskaliga brottsligheten fortsätter enligt åtgärdsprogrammet, och det anges att narkotikabekämpningen ska ges fortsatt hög prioritet. Även insatser för att bekämpa den storskaliga och/eller frekventa införseln och vidareförsäljningen av narkotikaklassade läkemedel ska prioriteras.

Mål 3 – Antalet barn och unga som börjar använda narkotika och dopningsmedel ska successivt minska

Enligt åtgärdsprogrammet pågår följande åtgärder inom det prioriterade målet Minska nyrekrytering till narkotika- och dopningsmissbruk (mål 3.1):

- Statens folkhälsoinstitut har i uppdrag att genomföra en nationell satsning.
- Utvecklingsarbete mellan de tre storstäderna Malmö, Göteborg och Stockholm.

- Trestad2 – en bred och samordnad satsning mot cannabis i Malmö, Göteborg och Stockholm.
- Det har inrättats en referensgrupp som har till uppgift att bidra till samordning och erfarenhetsutbyte mellan de olika delarna av regeringens cannabissatsning.

Enligt skolundersökningarna av Centraförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning ökade andelen skolelever i grundskolans årskurs 9 som någon gång använt narkotika under 1990-talet för att sedan sjunka fram till 2008 då trenden vände. De senaste årens undersökningar visar återigen på en ökning, särskilt i de tre storstadslänen. Därför gör regeringen, enligt åtgärdsprogrammet, en satsning mot cannabis under strategiperioden. Regeringen beslutade redan 2011 att ge Statens folkhälsoinstitut i uppdrag att genomföra en nationell satsning mot cannabis. Målet med regeringens samlade satsning är att minska nyrekryteringen och sprida kunskapen om de negativa konsekvenserna av cannabismissbruk till ungdomar, unga vuxna och tonårsföräldrar samt till personal i gymnasieskolor, högskolor och universitet och till personal inom kommunernas socialtjänst. Satsningen ska, enligt åtgärdsprogrammet, omfatta tillgänglighets- och efterfrågebegränsande insatser i kombination med informationsinsatser samt vård och behandling. Statens folkhälsoinstitut ska inom ramen för sitt uppdrag ge stöd till det lokala och regionala arbete vars mål är att ungdomar i åldern 16–18 år ska reflektera över sina attityder till cannabis så att de aktivt och av egen vilja bestämmer sig för att avstå från cannabis.

En annan del av regeringens samlade satsning för att minska nyrekryteringen till cannabismissbruk är samarbetet mellan storstäderna Malmö, Göteborg och Stockholm. Utvecklingsarbetet mellan städerna som påbörjades under 2011 har lett till en bred och samordnad satsning – Trestad2. Satsningen sträcker sig över hela strategiperioden. Det övergripande syftet är att minska användningen av cannabis bland ungdomar under 25 år. För att nå detta mål kommer städerna att dels utveckla förebyggande metoder och arbetssätt för att förhindra en debut i missbruk, dels utveckla metoder och arbetssätt för att genom tidiga insatser avbryta ett begynnande missbruk så snart som möjligt, dels utveckla insatser för att stödja individer att bryta med ett mer avancerat missbruk.

Enligt åtgärdsprogrammet är en pågående åtgärd inom det prioriterade målet En hälsofrämjande skola (mål 3.4) uppdraget till Skolverket att stödja generell skolutveckling och undervisningen i ANDT-frågor. För att kunna nå det prioriterade målet En hälsofrämjande skola gav regeringen 2011 Skolverket i uppdrag att utforma och erbjuda utbildningsinsatser med syftet att stödja skolornas undervisning om ANDT-frågor. Målgruppen för utbildningsinsatserna är rektorer och annan personal i grund- och gymnasieskolan. Uppdraget omfattar också att kartlägga den ANDT-undervisning som bedrivs och att inventera det stödmaterial som finns på området och vid behov utforma och sprida ett nytt stödmaterial till skolhuvudmännen. Under åren 2012–2014 genomförs uppdraget. Det övergripande målet med

utbildningsinsatserna är att ge deltagarna stöd i att utveckla en undervisning om ANDT-frågor med hög kvalitet och ge deltagarna kunskaper om hur frågor som rör skolframgång, skoltrivsel och föräldrasamarbete kan påverka elevernas bruk av ANDT.

Enligt åtgärdsprogrammet pågår följande åtgärder inom det prioriterade målet Ett ökat deltagande av föräldrar, ideburna organisationer och näringsliv i det förebyggande arbetet (mål 3.5):

- Medel har beviljats till särskilda utvecklingsprojekt inom ANDT-området.
- Statsbidrag har beviljats till ideella organisationer som bedriver frivilligt arbete inom ett eller flera av de områden som rör frågor om alkohol och narkotika, utsatta barn och deras familjer och insatser för att motverka våld mot kvinnor.
- Statens folkhälsoinstitut har i uppdrag att inom ramen för den generella föräldrastödssatsningen lägga fram förslag på hur föräldrar bättre ska tas till vara som resurs i det ANDT-förebyggande arbetet.
- Regionala dialoger mellan regeringen, länsstyrelserna och regionala representanter påbörjades under 2012.

Mål 6 – Antalet döda och skadade på grund av sitt eget eller andras bruk av narkotika eller dopningsmedel ska minska

Pågående åtgärder inom det prioriterade målet 6.3 Dödligheten bland ungdomar och unga vuxna på grund av experimenterande med droger ska minska är:

- bevakning av nya missbruksmedel som saluförs via internet
- inköp och analys av potentiella missbruksmedel
- snabbare klassificeringsprocess av nya substanser
- utvecklingen av ett löpande uppföljningssystem när det gäller drogrelaterad dödlighet.

I åtgärdsprogrammet anges att det behövs olika slags insatser för att minska dödligheten på grund av experimenterande av andra droger. Det handlar om förebyggande insatser för att färre ska börja använda droger. Antalet barn och unga som börjar använda narkotika och dopningsmedel ska successivt minska. Vidare handlar det om att utveckla sjukvårdens insatser för att möta de livshotande förgiftningsfallen och om att få till stånd en snabbare klassning av nya droger. Ett antal narkotikarelaterade dödsfall de senaste åren har, enligt åtgärdsprogrammet, inträffat efter användning av s.k. internetdroger. Metoder och strategier för bevakningen av nya missbruksmedel som saluförs via internet utvecklas. Statens folkhälsoinstitut köper in potentiella missbruksmedel för att undersöka innehåll och aktiv substans. Handläggningen för att få ett preparat klassat som narkotika består av flera moment från att få kännedom om preparatet till att göra

kemiska analyser, klarlägga egenskaperna, fatta regeringsbeslut och slutligen anta författningstext. Förfarandet vid klassificering av substanser är för närvarande betydligt snabbare än tidigare.

Mål 7 – En folkhälsobaserad och restriktiv syn på ANDT inom EU och internationellt

Enligt åtgärdsprogrammet pågår följande åtgärder inom det prioriterade målet Aktivt verka för att FN-konventionerna på narkotikaområdet efterlevs (mål 7.1):

- Förslagen från Utredningen om Sveriges internationella engagemang på narkotikaområde bereds.
- Sverige deltar i internationella organ.
- Sverige har aktivt medverkat i utarbetandet av EU:s nya narkotikastrategi.
- Regeringskansliet har ökat sin samordning av EU- och internationella narkotikafrågor.

Aktuellt

Narkotikarelaterad dödlighet

I en interpellationsdebatt den 16 augusti 2012 anförde statsrådet Maria Larsson bl.a. följande när det gällde vilka åtgärder hon avser att vidta för att minska den narkotikarelaterade dödligheten m.m. (ip. 2011/12:423, prot. 2011/12:137).

Låt mig först och främst säga att jag delar Hillevi Larssons oro över utvecklingen när det gäller den narkotikarelaterade dödligheten. Jag delar dock inte hennes påstående att den restriktiva narkotikapolitiken drabbat dem som har ett tyngre missbruk. Jag ser ingen motsättning mellan en restriktiv politik och omsorg om de tyngsta missbrukarna. Att utveckla vårdinsatserna också för de tyngsta missbrukarna är ett viktigt mål i den ANDT-strategi som regeringen antog i december 2010. [...]

När det gäller den specifika frågan om den narkotikarelaterade dödligheten är den lite mer komplicerad än att bara summera talen. Om man till exempel ser på utvecklingen för heroinmissbruket kan man se att den har varit relativt oförändrad sedan 1994, då 100 personer med ett heroinmissbruk dog. Dödligheten dubblerades fram till 2001 för att sedan sjunka till 2010, då 122 personer avled.

Standardlösningen i många länder för att möta den heroinrelaterade dödligheten är att öka tillgången på substitutionsbehandling, i första hand metadonbehandling. I och med att Socialstyrelsen har ändrat föreskrifterna för substitutionsbehandlingen har tillgängligheten till den typen av vård ökat. Tyvärr kan vi samtidigt se att den metadonrelaterade dödligheten har ökat dramatiskt. År 1994 registrerades 9 fall medan det år 2010 hade ökat till 94 dödsfall. Under motsvarande tid har dödsfallen kopplade till amfetamin, kokain samt cannabis ökat. Vi har också sett att dödligheten ökat beroende på de nya syntetiska så kallade internetdrogerna.

Allt sammantaget innebär detta att vi måste angripa problemet brett och med många olika insatser. Den viktigaste är naturligtvis att se till att så få personer som möjligt börjar använda narkotika. När det gäller de nya substanserna sker dödsfallen plötsligt och oförutsägbart, varför det är viktigt med preventiva insatser och att förhindra utbudet genom snabba narkotikaklassningar. [...]

När det gäller att förebygga dödlighet bland de tyngsta missbrukarna är en kompetent och utbyggd vård, med eller utan substitutionsbehandling, ett viktigt inslag. Allt detta finns i de mål som regeringen tagit fram och som riksdagen förra våren ställde sig bakom. [...]

Internationellt arbete för en restriktiv narkotikapolitik

Regeringen har i skrivelsen En folkhälsopolitik med människan i centrum anfört att det är nödvändigt att aktivt driva ANDT-frågor både inom EU och i internationella forum (skrivelse 2011/12:166 s. 37). Det långsiktiga målet är enligt regeringen att bidra till spridningen av en folkhälsobaserad och restriktiv syn på ANDT. Regeringen anförde vidare i skrivelsen att på narkotikaområdet utgör FN:s konventioner grunden för arbetet med att upprätthålla kontrollen över produktionen av droger i världen. Den svenska politiken bygger på en balans mellan förebyggande insatser, vård till dem som drabbats av missbruk och insatser för att begränsa tillgången. Regeringen framhöll vidare att man värnar om konventionerna genom ett aktivt svenskt deltagande i FN:s narkotikakommission (CND) och genom att lyfta fram vikten av respekt för mänskliga rättigheter och barnkonventionen, framför allt när det gäller bemötande och behandling av personer med missbruksproblem.

Enligt Socialdepartementet har regeringen inom EU aktivt medverkat i arbetet med att ta fram en ny narkotikastrategi för EU för perioden 2013–2020, och ministerrådet har antagit kommissionens förslag till EU narkotikastrategi för perioden. De frågor som Sverige särskilt har drivit är prevention och kopplingen mellan narkotika och alkohol. Enligt Socialdepartementet diskuteras för närvarande inom EU en narkotikahandlingsplan som ska följa strategin.

Utredningen om Sveriges internationella engagemang på narkotikaområdet (SOU 2011:66) hade i uppdrag att kartlägga Sveriges internationella engagemang på narkotikaområdet och lämna förslag till hur Sverige kan främja respekten för FN:s narkotikakonventioner samt beskriva möjligheter till bättre resursutnyttjande och samordning. Utredningen överlämnade i oktober 2011 betänkandet Sveriges internationella engagemang på narkotikaområdet och föreslog att Sverige tillsammans med likasinnade länder verkar för att narkotikakonventionerna respekteras fullt ut, och att samordningen av den nationella och internationella narkotikapolitiken därför behöver stärkas inom Regeringskansliet. Enligt Socialdepartementet bereds utredningen för närvarande inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att riksdagen har antagit det övergripande målet för narkotika- och dopningspolitiken Ett samhälle fritt från narkotika och dopning samt även antagit en samlad strategi för ANDT-politiken för perioden 2011–2015. Vidare har regeringen beslutat om åtgärdsprogram för ANDT-politiken för 2011 och 2012. Utskottet noterar att de långsiktiga målen inom strategin är bl.a. att tillgången till narkotika ska minska och att antalet döda och skadade på grund av sitt eget eller andras bruk av narkotika ska minska. Utskottet välkomnar regeringens arbete och åtgärdsprogram på ANDT-området. Utskottet noterar vidare statsrådet Maria Larssons redogörelse den 16 augusti 2012 om åtgärder för att minska den narkotikarelaterade dödligheten. Med detta avstyrker utskottet motionerna 2012/13:So208 (S) yrkande 1 och 2012/13:So254 (S).

Utskottet konstaterar att ANDT-strategin även omfattar det långsiktiga målet att antalet barn och unga som börjar använda narkotika successivt ska minska. Under 2012 initierade regeringen, enligt åtgärdsprogrammet, en särskild satsning mot cannabis som kommer att pågå under strategiperioden. Utskottet noterar även Statens folkhälsoinstituts uppdrag att samla och sprida kunskaper och metoder för att förebygga cannabismissbruk och Skolverkets uppdrag om bl.a. undervisning i ANDT-frågor samt att även föräldrar, idéburna organisationer och näringslivet involveras enligt åtgärdsprogrammet. Riksdagen bör inte ta något initiativ på området. Motionerna 2011/12:So256 (FP), 2011/12:So562 (S), 2011/12:So613 (M), 2012/13:Ju249 (MP) yrkande 27 och 2012/13:So383 (S) avstyrks.

Utvecklingen inom ANDT-området är i allt större utsträckning beroende av vad som pågår i omvärlden. Utskottet noterar och välkomnar regeringens aktiva arbete med EU:s narkotikastrategi för perioden 2013–2020. Utskottet noterar även regeringens internationella arbete i övrigt för en restriktiv narkotikapolitik. Riksdagen bör inte ta något initiativ på området. Motion 2012/13:Ju373 (S) yrkande 66 avstyrks.

Narkotika- och dopningsfrågor – förenklad behandling

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (S, M, MP, FP, SD, KD) som tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden.

Jämför särskilda yttrandena 1 (S), 2 (MP) och 3 (SD).

De 23 motionsyrkanden som finns i bilaga 2 rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden i betänkandena 2010/11:SoU5 En effektivare narkotika- och dopningslagstiftning m.m. och 2010/11:SoU8 En samlad strategi för alkohol-, narkotika-,

dopnings- och tobakspolitiken. Riksdagen avslag motionsyrkandena i enlighet med utskottets förslag. Utskottet ser inget skäl att nu göra någon annan bedömning, varför motionerna avstyrks.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Narkotikapolitik, punkt 1 (S, MP, V)

av Lena Hallengren (S), Christer Engelhardt (S), Ann Arleklo (S), Lennart Axelsson (S), Gunnar Sandberg (S), Eva Olofsson (V), Meeri Wasberg (S) och Magnus Ehrencrona (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:So208 av Hillevi Larsson (S) yrkande 1 och avslår motion 2012/13:So254 av Hans Hoff (S).

Ställningstagande

Det är dags att höja ambitionsnivån inom narkotikapolitiken. I Sverige, liksom i övrigt inom EU, finns många tunga missbrukare. Den narkotikarelaterade dödligheten har mer än fördubblats sedan 1994. Vi anser att regeringen ska lägga fram förslag om en nollvision mot den narkotikarelaterade dödligheten.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

2. Droginformation till ungdomar, punkt 2 (S, V)

av Lena Hallengren (S), Christer Engelhardt (S), Ann Arleklo (S), Lennart Axelsson (S), Gunnar Sandberg (S), Eva Olofsson (V) och Meeri Wasberg (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2011/12:So562 av Monica Green m.fl. (S) och 2012/13:So383 av Monica Green m.fl. (S) samt bifaller delvis motionerna

2011/12:So256 av Christer Winbäck (FP),
2011/12:So613 av Edward Riedl (M) och
2012/13:Ju249 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 27.

Ställningstagande

För barn och ungdomar behövs en systematisk och långsiktig satsning på förebyggande insatser mot droger. Det behövs en helhetsbild och en ansats från samhällets sida för att stötta goda exempel och sprida dem bland kommunerna. Föreningslivet behöver få ytterligare stöd, utbildning och en uppmaning att arbeta för att nå ungdomar i riskzonen. Det långsiktiga förebyggande arbetet är ur ett samhällsperspektiv relativt prisvärt. Övergripande informationsinsatser behövs för att upplysa barn och ungdomar om vad som kan hända om drogerna breder ut sig, vilka följder det får fysiskt, psykiskt och socialt. Informationen ska spridas via internet och sociala medier i skolan och i föreningslivet. Kommunerna måste satsa på det allmänpreventiva arbetet för barn och ungdomar när det gäller droger. Vi anser att regeringen ska se till att socialtjänstlagen ses över och bli mer tydlig om behovet av förebyggande insatser.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

3. Droginformation till ungdomar, punkt 2 (MP)

av Magnus Ehrencrona (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna
2011/12:So562 av Monica Green m.fl. (S),
2012/13:Ju249 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 27 och
2012/13:So383 av Monica Green m.fl. (S) samt
bifaller delvis motionerna
2011/12:So256 av Christer Winbäck (FP) och
2011/12:So613 av Edward Riedl (M).

Ställningstagande

För barn och ungdomar behövs en systematisk och långsiktig satsning på förebyggande insatser mot droger. Det behövs en helhetsbild och en ansats från samhällets sida för att stötta goda exempel och sprida dem bland kommunerna. Föreningslivet behöver få ytterligare stöd, utbildning och en uppmaning att arbeta för att nå ungdomar i riskzonen. Det långsiktiga förebyggande arbetet är ur ett samhällsperspektiv relativt prisvärt. Övergripande informationsinsatser behövs för att upplysa barn och ungdomar om vad som kan hända om drogerna breder ut sig, vilka följder det får fysiskt,

psykiskt och socialt. Informationen ska spridas via internet och sociala medier i skolan och i föreningslivet. Kommunerna måste satsa på det allmänpreventiva arbetet för barn och ungdomar när det gäller droger. Jag anser att regeringen ska se till att socialtjänstlagen ses över och bli mer tydlig om behovet av förebyggande insatser.

Det måste vara lika självklart att skolorna är drogfria som att HVB-hemmen eller anstalterna är drogfria. Regeringen ska aktivt följa utvecklingen och arbeta för att barns och ungas vardagsmiljö ska vara drogfri.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

4. Internationellt arbete för en restriktiv narkotikapolitik, punkt 3 (S, MP)

av Lena Hallengren (S), Christer Engelhardt (S), Ann Arleklo (S), Lennart Axelsson (S), Gunnar Sandberg (S), Meeri Wasberg (S) och Magnus Ehrencrona (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:Ju373 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 66.

Ställningstagande

Internationellt samarbete är avgörande för en framgångsrik narkotikapolitik, och även insatserna inom EU behöver samordnas. Vi anser att regeringen ska samordna insatserna i EU och internationellt i övrigt för att bekämpa narkotikabrottsligheten. Inom ramen för FN måste man arbeta mot produktion av och handel med narkotika.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Särskilda yttranden

1. Narkotika- och dopningsfrågor – förenklad behandling, punkt 4 (S)

Lena Hallengren (S), Christer Engelhardt (S), Ann Arleklo (S), Lennart Axelsson (S), Gunnar Sandberg (S) och Meeri Wasberg (S) anför:

Utskottet har genom förenklad motionshantering avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. Då det gäller motionsförslagen hänvisar vi till tidigare ställningstaganden i motsvarande frågor i betänkandena 2010/11: SoU5 och 2010/11:SoU8. Vi vidhåller de synpunkter som framfördes i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för avvikande uppfattningar i en reservation.

2. Narkotika- och dopningsfrågor – förenklad behandling, punkt 4 (MP)

Magnus Ehrencrona (MP) anför:

Utskottet har genom förenklad motionshantering avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. Då det gäller motionsförslagen hänvisar jag till tidigare ställningstaganden i motsvarande frågor i betänkandet 2010/11: SoU8. Jag vidhåller de synpunkter som framfördes i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för avvikande uppfattningar i en reservation.

3. Narkotika- och dopningsfrågor – förenklad behandling, punkt 4 (SD)

Per Ramhorn (SD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionshantering avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. Då det gäller motionsförslagen hänvisar jag till tidigare ställningstaganden i motsvarande frågor i betänkandena 2010/11: SoU5 och 2010/11:SoU8. Jag vidhåller de synpunkter som framfördes i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för avvikande uppfattningar i en reservation.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011

2011/12:So225 av Lars-Axel Nordell (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att familjeklassa narkotiska preparat.

2011/12:So237 av Susanne Eberstein och Jasenko Omanovic (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om droger på nätet.

2011/12:So256 av Christer Winbäck (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om drogupplysning, främst till ungdomar.

2011/12:So307 av Anders Hansson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att likställa dopningsbrott med narkotikabrott straffmässigt.

2011/12:So393 av Nina Lundström (FP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att utreda påföljder för medhjälp, försök och förberedelse till dopningsbrott.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att begreppet doping bör ersätta begreppet dopning i lagstiftning och myndighetstexter.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att utforma informationsinsatser för att sprida kunskap om doping samt stödinsatser för enskilda.

2011/12:So475 av Thomas Strand m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att familjeklassa narkotiska preparat.

2011/12:So561 av Marie Granlund m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av förebyggande arbete mot narkotikamissbruk.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att inom ramen för det nordiska samarbetet fortsätta att verka för en restriktiv narkotikapolitik.

2011/12:So562 av Monica Green m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om drogförebyggande arbete och drogfria miljöer.

2011/12:So574 av Cecilia Widegren (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inte tillåta sprututbyte för narkomaner.

2011/12:So613 av Edward Riedl (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en statlig informationskampanj om droger.

2011/12:So635 av Per Ramhorn och Mattias Karlsson (båda SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att höja straffskalan både för dopningsbrott av normalgraden och för grovt dopningsbrott.

2011/12:So665 av William Petzäll (-):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ta fram nationella riktlinjer om hur ett sprututbytesprogram kan utvecklas i hela Sverige.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2012

2012/13:Ju249 av Maria Ferm m.fl. (MP):

26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om arbetet mot drogmissbruk.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om insatser för att barn och ungas vardagsmiljöer ska vara drogfria.

2012/13:Ju373 av Morgan Johansson m.fl. (S):

66. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att samordna insatserna i EU och internationellt i övrigt för att bekämpa narkotikabrottsligheten.
72. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att intensifiera arbetet mot dopning.

2012/13:So208 av Hillevi Larsson (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en nollvision mot narkotikarelaterad dödlighet.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om snabbare narkotikaklassning av s.k. nätdroger.

2012/13:So209 av Hillevi Larsson (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att slopa kommunernas vetorätt när det gäller sprutbyte.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att på längre sikt kräva obligatoriska sprutbytesprogram i alla Sveriges landsting.

2012/13:So254 av Hans Hoff (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med en samlad politik för att bekämpa den ökande liberaliseringen och användningen av narkotika.

2012/13:So279 av Lars-Axel Nordell (KD):

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att familjeklassa narkotiska preparat.

2012/13:So284 av Fredrik Lundh Sammeli och Leif Pettersson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att familjeklassa narkotiska preparat.

2012/13:So334 av Susanne Eberstein och Jasenko Omanovic (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att minska tillgången till droger.

2012/13:So383 av Monica Green m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om drogförebyggande arbete.

2012/13:So402 av Nina Lundström (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett nationellt samlat grepp gällande antidopningsarbetet.

2012/13:So433 av Hans Wallmark (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om näthandel med narkotika, falska mediciner och steroider.

Yrkandet avser här näthandel med narkotika och steroider.

2012/13:So551 av Per Ramhorn och Margareta Larsson (båda SD):

24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om effekterna av sprututbytesprogrammen.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 4

Motion	Motionärer	Yrkanden
4. Narkotika- och dopningsfrågor – förenklad behandling		
2011/12:So225	Lars-Axel Nordell (KD)	
2011/12:So237	Susanne Eberstein och Jasenko Omanovic (båda S)	
2011/12:So307	Anders Hansson (M)	
2011/12:So393	Nina Lundström (FP)	1–3
2011/12:So475	Thomas Strand m.fl. (S)	
2011/12:So561	Marie Granlund m.fl. (S)	1 och 2
2011/12:So574	Cecilia Widegren (M)	
2011/12:So635	Per Ramhorn och Mattias Karlsson (båda SD)	
2011/12:So665	William Petzäll (–)	
2012/13:Ju249	Maria Ferm m.fl. (MP)	26
2012/13:Ju373	Morgan Johansson m.fl. (S)	72
2012/13:So208	Hillevi Larsson (S)	5
2012/13:So209	Hillevi Larsson (S)	1 och 2
2012/13:So279	Lars-Axel Nordell (KD)	13
2012/13:So284	Fredrik Lundh Sammeli och Leif Pettersson (båda S)	
2012/13:So334	Susanne Eberstein och Jasenko Omanovic (båda S)	
2012/13:So402	Nina Lundström (FP)	
2012/13:So433	Hans Wallmark (M)	i denna del
2012/13:So551	Per Ramhorn och Margareta Larsson (båda SD)	24